

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“
ПЕДАГОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

Факултет/филиал

Педагогически факултет

Катедра

Начална училищна педагогика

Професионално направление (на курса)

1.2. Педагогика

Специалност

Начална училищна педагогика

ОПИСАНИЕ

1. Наименование на курса

Начална училищна педагогика

2. Учебната програма е приета на КС на к-ра НУП на 31.03.2023 г. (Протокол №15)

3. Тип на курса

задължителен

4. Равнище на курса (ОКС)

ОКС 'бакалавър'

5. Година на обучение

2 (втора) по учебния план на специалността

6. Семестър

3 (трети) семестър

7. Брой ECTS кредити

5 (пет) кредита

8. Име на лектора

доц. д-р Николинка Атанасова

9. Учебни резултати за курса – усвоени знания, умения, компетенции (цели)

Успешно завършилите обучение по тази учебна дисциплина, съобразена с характеристиките на компетентностния подход в образованието, ще придобият компетентности да обучават ученици в 1. – 4. клас и

- ще знаят:
 - ✓ факти и термини от областта на началната училищна педагогика;
 - ✓ спецификите на възпитанието и обучението в началните класове;
 - ✓ техники за оценяване на учениците в 1. – 4. клас.

- ще могат:
 - ✓ да ползват езика на началната училищна педагогика;
 - ✓ да планират конкретни цели за час на класа, урок или др. организационни форми ;
 - ✓ да правят сполучливи комбинации от методи за възпитание и обучение в различни ситуации;
 - ✓ да анализират и оценяват конкретно учебно съдържание по определени критерии;
 - ✓ да планират форми за възпитание и обучение в началните класове.
- ще притежават компетенции за:
 - ✓ взаимодействие в мултикултурна среда;
 - ✓ позитивна нагласа към иновации в началния етап на образование;
 - ✓ перманентно усъвършенстване на уменията;
 - ✓ отговорност към изпълнението на образователни, възпитателни и развиващи цели и задачи;
 - ✓ зачитане правото на свободен избор и изказ;
 - ✓ изпълнение на екипни задачи и дейности.

10. Начин на преподаване

Курсът на обучение се реализира аудиторно с включени иновативни модели на преподаване.

Сред най-често прилаганите модели са: преподаване с интерактивни методи, преподаване с използване на дигитални технологии, преподаване с проблемно-базиран модели и др.

Курсът е планиран в 45 часа аудиторна заетост, от които 30 часа лекции и 15 часа семинарни упражнения. Всяко семинарно упражнение следва съответната тема от лекционния курс, за да се осмисли наученото и системно да се формират и усъвършенстват педагогически умения и компетенции.

11. Предварителни изисквания (знания и умения от предходно обучение) и изисквания за други (едновременни) курсове

Необходимо е студентите да притежават умения за диференциране, анализиране, решаване и презентирание на психологически и педагогически проблеми (в областта на възпитанието и обучението), които да бъдат основа за придобиването на широк спектър от нови професионални умения в областта на началния етап на училищното образование.

12. Препоръчани избираеми програмни компоненти

Всички компоненти на курса са задължителни.

13. Съдържание на курса

Компетентностно ориентираният учебен курс по дисциплината „Начална училищна педагогика“ включва:

- лекции – 30 часа;
- семинарни упражнения – 15 часа;

- извънаудиторна заетост – 105 часа.

Той е центриран предимно към открояване спецификата на процесите на възпитание и обучение в началния етап на образование, основаващи се на конкретни принципи, технологии, форми, методи и средства. Студентите биват запознати с актуални теми от началната педагогика, която е неизменна част от общата училищна педагогика. Познанията им в тази област ще бъдат основа за ефективно последващо обучение по методиките на обучение в началните класове.

13.Б. Тематично съдържание на учебната дисциплина

а) лекции

1. Началният учител като професионален деятел. Професионално портфолио (2 часа)
Запознаване с професиограмата на началния учител; разкриване на основните качества на педагога, необходими за успешна професионална реализация; открояване на функциите, с които е свързано упражняването на тази професия; представяне основните специфики на портфолиото като актуален източник на информация за професионалните компетентности на учителя.
2. Началната училищна педагогика като наука (2 часа)
Представяне на началната педагогика като наука, имаща свой обект и предмет, цели и задачи, структура и принципи, а също и нерешени проблеми. Наука с утвърден статут сред другите науки, която е тясно свързана с общата училищна педагогика, психологията, социологията и методиките на обучение в началния етап на образование.
3. Тезаурус на началната педагогика (2 часа)
Разкриване системата от категории и понятия, изграждащи тезауруса на началната педагогика. Акцентиране на основните собствени категории и понятия, сред които са: възпитанието, обучението и образованието в началния етап.
4. Възпитателен процес в началните класове (2 часа)
Открояване на спецификите на този процес в началните класове. Диференциране на ефективни модели за възпитание, функциониращи на базата на конкретните закономерности на този процес.
5. Сфери на възпитание – социална, емоционална, интелектуална и др. (2 часа)
Интегриране на наличните знания по темата, придобити по дисциплината Теория на възпитанието, с нови такива. Открояване на пътища за ефективно планиране на възпитателни цели в различните сфери на възпитание в началните класове.
6. Форми на възпитателните взаимодействия в началните класове (2 часа)
Запознаване със симбиозата от вътрешни и външни форми за възпитание с акцентиране върху часът на класа, посещението на културни институции и състезанието като външни форми за възпитание и като част от педагогическата действителност, за реализирането на които също са необходими професионални компетентности.
7. Методи за възпитание в началния етап на образование (2 часа)
Представяне на методи за възпитание, които са подходящи за учениците в началните класове. Открояване на възможности за избор на методи, в зависимост най-вече от спецификата на възпитателното събитие.
8. Учебно съдържание. Учебни предмети, учебници, учебни помагала (2 часа)
Овладеяване спецификата на конструиране на учебното съдържание в началните класове, а също и на начини за неговото анализиране и оценяване като неизменна част от процеса на обновяването му.
9. Цели на обучението. Видове цели. Планиране на цели в началните класове (2 часа)

Запознаване с основните видове цели на обучението в училище, като се акцентира на формулирането на качествени конкретни цели, съобразени преди всичко с учебното съдържание и спецификата на училищния клас.

10. Фасилитирането като алтернатива на преподаването. Техники на фасилитирането (2 часа)
Разкриване модел на преподаване, предполагащ заемането на различни и от традиционните роли на учителя – фасилитатор, партньор, равноправен субект в процеса на обучение. Субект, който съдейства за осигуряването на позитивна среда, предразполагаща учениците в началните класове към активно учене.
 11. Мисловната карта като техника на учене, преподаване и фасилитиране (2 часа)
Запознаване с мисловната карта като специфичен полифункционален нетрадиционен педагогически инструмент за учене чрез действие, учене чрез правене, учене чрез експериментиране.
 12. Методи на обучението в училище. Характеристика на някои от класическите и интерактивните методи на обучение (2 часа)
Открояване на методи за обучение в началните класове, които са сред доказалите своята ефективност в 1 – 4. клас. Разкриване специфичните особености на тяхното приложение в педагогическата практика на началния учител.
 13. Урокът като водеща външна форма на обучение. Технология и дизайн на урока в началния етап на образование (2 часа)
Представяне на най-често реализираните типове уроци в началните класове, а също и на тенденциите за тяхното усъвършенстване. Разкриване на модели за планирането на урок, показващи неговата многовариантност в педагогическата практика.
 14. Класни неурочни външни форми на обучение – клуб по интереси, екскурзия, празник и др. (2 часа)
Овластяване основните технологии за планиране на неурочни форми на обучение, стимулиращи активното учене у малките ученици. Представяне на специфичните им силни страни, които ги превръщат в неделима част от училищната действителност.
 15. Оценяването в началните класове (2 часа)
Разкриване особеностите на оценяването в началните класове. Запознаване с традиционни и иновационни методи и техники за оценяване в 1. – 4. клас, както и с начини за създаване на диагностични ресурси за учениците в началния етап на образование.
- б) семинари
1. Началният учител в професията. Портфолиото като визитка на педагога. Анализ на примери от практиката. (2 часа)
Решаване на казуси за открояване на качествата и ролите на успешния начален учител. Обсъждане на примери от практиката. Сравнителен анализ на варианти на портфолиа на учител и възпитател.
 2. Форми за възпитание – часът на класа и неговите варианти в педагогическата практика на началния учител. (2 часа)
Изследване, обсъждане и създаване на модели за планиране на час на класа и други форми за възпитание. Брейнсторминг и дискусия по темата.
 3. Методи за възпитание и обучение в началните класове – възможности за комбиниране и реализиране (3 часа)
SWOT анализ по темата. Ролеви игри, разкриващи приложението на конкретни методи на възпитание и обучение в началните класове. Обсъждане на детерминанти за избор на методи от учителя в педагогическата практика.

4. **Учебно съдържание – анализ на учебни комплекти за 1. – 4. клас. (2 часа)**
Обсъждане на критерии за избор на учебници и учебни помагала от началния учител, базирани на актуалната нормативна документация за образованието в България. Прилагане на избраните критерии в практически план. Създаване на мисловни карти по темата за часа.
5. **Целите във възпитанието и обучението на малките ученици – SWOT анализ (2 часа)**
Брейнсторминг по темата. Анализ на възпитателни и образователни цели от реалната педагогическа практика. Работа в екипи по планиране на възпитателни цели и тяхното реализиране за по-продължителен период от време.
6. **Форми на обучение – урокът и неговите варианти в педагогическата практика на началния учител. (2 часа)**
Анализ на планове на уроци, разработени от начални учители. Реализиране на метода дърво с решения, с цел създаване на варианти на анализиранияте урочни планове. Работа по проект.
7. **Техники за оценяване в началните класове (2 часа)**
Обсъждане на традиционни и алтернативни начини и средства за оценяване на знанията, уменията и отношенията на учениците в 1. – 4. клас. Екипна работа – формулиране на примерни критерии за оценяване участието на ученици от началните класове в работа по групи и учебни проекти. Дискусия по темата.

13.В. Техническо осигуряване на обучението

За обучение, основаващо се на компетентностния подход, се използват богат набор от ресурси, сред тях са:

- учебници по педагогика и дидактика;
- учебни помагала;
- мултимедийни презентации;
- интернет ресурси – снимки, видеа и др.

14. Библиография (основни заглавия)

- Алексиева, М., Съвременни проекции на началната училищна педагогика, Бургаски свободен университет, 2016
- Атанасова, Н., Предизвикателството интерактивни методи на обучение, УИ "Паисий Хилендарски", Пловдив, 2012
- Бонева, Г., Основи на началната училищна педагогика, УИ „Св. Св. Кирил и Методий, Велико Търново, 2004
- Василева, Е., Съвременното начално училище – реалност и предизвикателства, УИ "Св. Климент Охридски", София, 2004
- Василева, Е., Урокът в началното училище, Свят 2001, София, 2004
- Василева, Е., Детето в началното училище, Просвета, София, 2002
- Витанов, Л., Позитивна педагогическа стратегия в часа на класа, УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2021
- Иванов, Г., Основи на началната училищна педагогика, изд. Алфа Визия, Ст. Загора, 2018
- Радев, Пл., Педагогика на средното училище, FastPrintBooks, Пловдив, 2016
- Радев, Пл., Пл. Легкоступ, А. Александрова, Училищна педагогика, изд. Фабер, В. Търново, 2013
- Радев, Пл., Пл. Легкоступ, А. Александрова, Основи на училищната педагогика, В. Търново, 2011

- Тодорова, Л, Основи на началната училищна педагогика: Курс лекции, УИ „Неофит Рилски”, Благоевград, 2004
- Тодорова, Л, Възпитанието в началната училищна възраст: Съвременни аспекти, УИ „Неофит Рилски”, Благоевград, 2008
- Чавдарова – Костова, С. и к-в, Педагогика, УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2018
- https://www.uni-vt.bg/res/6273/Начална_училищна_педагогика.pdf

15. Планирани учебни дейности и методи на преподаване

Обучението е под формата на лекции и семинари, където студентите имат възможността да се запознаят с актуални педагогически теми, да се обучават по групи, да търсят решения на учебни проблеми, да проучват и дават примери от педагогическата практика на началните учители.

✓ **Лекции**, в които преподавателят влиза и в ролята на фасилитатор на учебния процес и прилага иновативни методи, модели и стилове на преподаване на нови знания и подкрепя формирането на приобщаващи нагласи за различните ученици;

✓ **Семинари**, в които преподавателят модерира презентиранието на усвоените знания и използване на ноу-хау при изпълнение на задачи и решаване на проблеми, както и подпомага формирането на умения и нагласи по настоящата учебна дисциплина; работа или обучение под пряко наблюдение от преподавателя в структуриран образователен контекст.

Списък от планирани учебни дейности:

- лекции – 30 часа;
- семинарни упражнения – 15 часа.

В курса, центриран към реализация на компетентностния подход във висшето училище, се използват предимно интерактивни методи на обучение, сред които са: брейнсторминг, казус, мисловна карта, дискусия, SWOT – анализ, ролева игра и др.

16. Методи и критерии на оценяване

Обучението по тази дисциплина завършва с изпит. През семестъра на студентите се поставят и текущи задания, свързани с темите за семинарите.

Основен метод за оценяване е тестът, а допълнителни са: мисловната карта, писането на реферат и др.

Основни критерии за оценяване чрез теста по начална училищна педагогика са следните:

- Познава професионалната роля „начален учител”;
- Умее да свързва методите и формите за възпитание със съвременния възпитателен процес;
- Разграничава възпитателния процес от процеса на обучение;
- Умее да планира цели на възпитание и обучение в началните класове;
- Познава структурата на съвременния учебник;
- Разграничава формите за възпитание от формите за обучение;
- Доказва, че познава спецификите на оценяването в 1. – 4. клас.

По-конкретни критерии за оценяване се формулират според съответния вариант на теста.

Оценяването чрез всеки избран метод се извършва въз основа на изпълнението на предварително зададените критерии. Резултатите по всеки критерий се оценяват в точки. Чрез оценъчна скала, полученият индивидуален тестов бал се трансформира в оценка по шестобалната система.

Крайната оценка по дисциплината се оформя при следното процентно съотношение:

- форми на текущ контрол 30 %;
- самостоятелна работа 10 %;
- резултати от изпита 60 %.

17. Език на преподаване

български език

18. Стажове/практика

19. Изготвил описанието

доц. д-р Николинка Атанасова

